

Riktlinje avseende bestämmelser om omställningsstöd och pensioner till förtroendevalda (OPF-KL och PBF)

Riktlinje avseende bestämmelser om omställningsstöd och pensioner till förtroendevalda (OPF-KL och PBF)

Diarienum:
Beslutsdatum:

Ansvarig: *HR-direktör*
Senast reviderad:

Ansvar och roller

Kommunfullmäktige

Ansvarar för att känna till och besluta om denna riktlinje.

Kommunstyrelsen och bolagsstyrelser

Ansvarar för att känna till och tillämpa denna riktlinje.

Förtroendevalda

Ansvarar för att känna till och följa denna riktlinje.

HR-avdelningen sektor Styrning och stöd

Ansvarar för att känna till och tillämpa riktlinjen.

HR-funktion bolag

Ansvarar för att känna till och tillämpa riktlinjen.

Innehållsförteckning

1. Mål och syfte	3

2. Bakgrund	3
3. Omställningsstöd	3
3.1 Inledning.....	3
Tillämpningsområde.....	3
Information.....	3
3.2 Aktiva omställningsinsatser.....	4
3.3 Ekonomiskt omställningsstöd.....	4
Egen aktivitet.....	5
3.5 Samordning.....	5
3.6 Ansökan.....	5
3.7 Uppgiftsskyldighet och återbetalning av omställningsstöd.....	5
Uppgiftsskyldighet.....	5
Återbetalning.....	6
3.8 Kvalifikationstid.....	6
4. Pension till förtroendevalda	6
4.1 Förtroendevalda på heltid, eller betydande del av heltid.....	7
Förtroendevalda som tillträtt/haft uppdrag innan val 2014 (PBF).....	7
Förtroendevalda som tillträtt uppdrag för första gången vid val 2014, eller senare (OPF-KL).....	7
4.2 Fritidspolitiker.....	9
Pensionsbestämmelser OPF-KL.....	9
Ersättning för förlorad tjänstepensionsförmån i ordinarie sysselsättning.....	9
4.3 Ansökan.....	10
4.4 Efterlevandeskydd.....	10
4.5 Utbetalning av avgiftsbestämd ålderspension.....	10
4.6 Information till förtroendevalda.....	10
5. Styrande dokument	10

1. Mål och syfte

Gävle kommun har beslutat om en pensionspolicy för Gävle kommunkoncern. Tillhörande riktlinjer är upptagna i detta dokument. Dessa riktlinjer gäller för förtroendevalda inom Gävle kommun.

2. Bakgrund

Gävle kommun har tidigare antagit Bestämmelser om pension och avgångsersättning för förtroendevalda, PBF, att gälla från och med 2003-01-01.

Gävle kommun har antagit Bestämmelser om omställningsstöd och pension för förtroendevalda, OPF-KL, att gälla från och med valet 2014.

Kommunstyrelsen är den nämnd under fullmäktige som är pensionsmyndighet för förtroendevaldas pensionsvillkor

3. Omställningsstöd

3.1 Inledning

Bestämmelserna om omställningsstöd är ett tidsbegränsat omställningsstöd där ett ekonomiskt omställningsstöd kan kombineras med aktiva omställningsinsatser.

Det ekonomiska omställningsstödet är förenat med krav på egen aktivitet från den förtroendevaldes sida att hitta annan försörjning.

Tillämpningsområde

Anvisningar avseende omställningsstöd gäller för förtroendevalda som valts för första gången vid val 2014, eller senare om den förtroendevalde:

- tillträtt uppdrag på minst betydande del av heltid (40 procent av grundbeloppet)
- inte tidigare omfattats av äldre pensionsbestämmelser för förtroendevalda

Information

Vid tillträde

Den förtroendevalda ska informeras om Bestämmelser om omställningsstöd samt vad detta innebär i samband med att den förtroendevalde tillträder sitt uppdrag.

Vid avgång

Den förtroendevalda ska i samband med att han eller hon avgår från sitt uppdrag informeras om vilka regler som gäller för ansökan om:

- ekonomiskt omställningsstöd
- förlängt ekonomiskt omställningsstöd
- eventuellt aktivt omställningsstöd

Den förtroendevalda ska informeras om att han eller hon på begäran ska kunna uppvisa underlag som styrker egen aktivitet, samt om kraven på underlag för samordning med förvärvsinkomster.

Den förtroendevalda ska på begäran få ett avgångsbevis som tydligt beskriver vilka uppdrag den förtroendevalda haft i kommunen. Detta avgångsbevis utfärdas i första hand av ordförande i den nämnd där den förtroendevalde fullgjort sitt uppdrag.

3.2 Aktiva omställningsinsatser

Förtroendevald med sammanhängande uppdragstid i kommunen på 4 år kan ansöka om aktiva omställningsinsatser. Erbjudande och skriftlig information lämnas till den förtroendevalde i samband med avgång från uppdraget.

Förtroendevald har möjlighet att ansöka om motsvarande aktiva omställningsinsatser som anställd inom kommunen kan beviljas genom Omställningsfonden. Kommunen anvisar utförare efter ansökan om aktiva omställningsinsatser.

Beslut på aktiva omställningsinsatser upp till ett prisbasbelopp fattas av HR-direktör på sektor styrning och stöd efter ansökan från förtroendevald.

Pensionsmyndigheten fattar beslut om aktiva omställningsinsatser överstigande denna nivå.

3.3 Ekonomiskt omställningsstöd

Förtroendevald med sammanhängande uppdragstid i kommunen på minst ett år kan ansöka om ekonomiskt omställningsstöd.

För varje fullgjort år i uppdraget kan 3 månader med ekonomiskt omställningsstöd betalas ut. Som längst kan den förtroendevalde få ekonomiskt omställningsstöd under tre års tid. Perioden med rätt till ekonomiskt omställningsstöd börjar löpa första dagen efter avgången från uppdraget.

Beräkningsunderlaget för det ekonomiska omställningsstödet beräknas på den förtroendevaldes genomsnittliga månadsarvode, gånger tolv under det senaste året.

3.4 Förlängt ekonomiskt omställningsstöd

Förtroendevald med sammanhängande uppdragstid i kommunen på minst åtta år kan i omedelbar anslutning till att ekonomiskt omställningsstöd upphört, ansöka

om förlängt ekonomiskt omställningsstöd. Det förlängda omställningsstödet kan tidigast sökas från den i angivna motsvarande i 32 a § LAS angivna åldern.

Egen aktivitet

Samma förutsättningar gäller som för ekonomiskt omställningsstöd.

3.5 Samordning

Den förtroendevalde ska månadsvis, senast den tionde i månaden efter, lämna uppgifter om förvärvsinkomst som påverkar storleken av det ekonomiska omställningsstödet enligt §§ 4–5. Uppgiften ska lämnas till HR-avdelningen på sektor styrning och stöd. Om underlag för inkomstsamordning inte lämnas in i föreskriven tid, stoppas kommande utbetalningar i väntan på underlag.

Kommunen har möjlighet att kräva att felaktigt utbetalt belopp återbetalas om den förtroendevalde inte rapporterat samordningsbara förvärvsinkomster i rimlig tid (inom 2 månader från det att förvärvsarbetet utfördes)

3.6 Ansökan

Aktivt omställningsstöd: Ansökan ska senast inkomma inom tre månader från det att den förtroendevalde avgått från sitt uppdrag.

Ekonomiskt omställningsstöd: Ansökan ska inkomma i anslutning till att den förtroendevalde avgår från sitt uppdrag, men senast inom två månader från denna tidpunkt. Vid senare ansökan betalas maximalt två månaders ekonomiskt omställningsstöd ut retroaktivt. Pensionsmyndigheten kan bevilja undantag från denna bestämmelse.

Förlängt ekonomiskt omställningsstöd: Ansökan ska inkomma i anslutning till att ekonomiskt omställningsstöd enligt § 4 upphör, dock senast en månad innan förväntad utbetalning. Den förtroendevalde ska årsvis ansöka om förlängt ekonomiskt omställningsstöd.

Ansökningarna skickas till HR-avdelningen på sektor styrning och stöd.

Om ansökan inkommer vid en senare tidpunkt än i anslutning till avgång från uppdraget ska den förtroendevalde, på begäran, kunna visa:

- vilka åtgärder han eller hon har vidtagit samt
- vilka förvärvsinkomster som han eller hon uppburit.

3.7 Uppgiftsskyldighet och återbetalning av omställningsstöd

Uppgiftsskyldighet

HR-avdelningen på sektor styrning och stöd kan begära att den förtroendevalde lämnar in uppgifter enligt nedan:

Aktivt omställningsstöd: Förtroendevald ska på begäran kunna lämna underlag som visar vilka åtgärder han eller hon har vidtagit, till exempel vilka stödformer eller kurser han eller hon begagnat sig av.

Ekonomiskt omställningsstöd: Förtroendevald ska på begäran kunna visa underlag som styrker vilka arbeten som sökts och vilka kontakter som tagits med tänkbara arbetsgivare.

Återbetalning

Kommunen har möjlighet att helt eller delvis återkräva det ekonomiska omställningsstödet om den förtroendevalde inte vidtagit några åtgärder eller mycket begränsade åtgärder för att återgå till arbetslivet.

Beslut om återkrav fattas av HR- direktör på sektor styrning och stöd.

3.8 Kvalifikationstid

Kvalifikationstid får tillgodoräknas i nytt uppdrag hos annan huvudman, kommun/landsting eller region, om särskild överenskommelse om detta träffas i anslutning till avgång från uppdraget.

4. Pension till förtroendevalda

PBF gäller fr. o m 2003-01-01	OPF-KL Gäller fr. o m valet 2014
Bestämmelser om pension och avgångsersättning för förtroendevalda	Bestämmelser om omställningsstöd och pension för förtroendevalda
<i>Gäller för</i>	<i>Gäller för</i>
Förtroendevalda med arvode omfattande minst 40 procent av grundbelopp och som tillträtt sitt uppdrag innan val 2014.	Förtroendevalda som väljs för första gången i samband med val 2014, eller senare. Förtroendevalda som i tidigare uppdrag inte omfattats av PBF eller andra omställnings- och pensionsbestämmelser för förtroendevalda.

4.1 Förtroendevalda på heltid, eller betydande del av heltid

Med betydande del av heltid avses kommunal- eller oppositionsråd som har ett arvode omfattande 40 procent av grundbeloppet. Med grundbelopp avses 100 procent av gällande riksdagsmannaarvode per månad.

Förtroendevalda som tillträtt/haft uppdrag innan val 2014 (PBF)

Bestämmelserna om pension och avgångsersättning för förtroendevalda, PBF, omfattar kommunal- och oppositionsråd som fullgör uppdrag på heltid eller betydande del av heltid, samt månadsarvoderade ordförande i arvodesnivå A. Se Bestämmelser om förtroendeuppdrag i Gävle kommunkoncern inklusive tillämpningsanvisningar.

Pensionsgrundande arvode är ersättning för uppdrag som avses i 4 kap 1 § kommunallagen. Ersättningar från andra juridiska personer är alltså inte pensionsgrundande, oavsett om man utsetts av kommunen till detta uppdrag.

Samordning

Förvärvsinkomster upp till tre prisbasbelopp per år undantas från samordning.

Ansökan

Förmåner enligt PBF betalas ut efter ansökan från den förtroendevalde.

Förtroendevalda som tillträtt uppdrag för första gången vid val 2014, eller senare (OPF-KL)

Bestämmelserna om omställningsstöd och pension för förtroendevalda, OPF-KL, omfattar kommunal- och oppositionsråd som fullgör uppdrag på heltid eller betydande del av heltid, samt månadsarvoderade ordförande i arvodesnivå A. Se Bestämmelser om förtroendeuppdrag i Gävle kommunkoncern inklusive tillämpningsanvisningar.

Förtroendevald har rätt till avgiftsbestämd ålderspension samt efterlevande-skydd oavsett uppdragets omfattning.

Förtroendevald med uppdragstid på minst betydande del av heltid (40 procent av grundbelopp) har även rätt till sjukpension samt familjeskydd.

Pensionsbestämmelserna gäller inte för förtroendevald som vid tillträdet av uppdraget uppnått motsvarande i 32 a § LAS angiven ålder, om inte Pensionsmyndigheten beslutar om annat. Pensionsmyndigheten fastställer i dessa fall pensionsrättens omfattning.

Pensionsgrundande inkomst

Kommunen avsätter årligen pensionsavgifter beräknade på den pensionsgrundande arvode enligt OPF-KL § 4, Pensionsbestämmelser. Som pensionsgrundande inkomst räknas utbetalda månads-, sammanträdes- och förrättningsarvoden.

För förtroendevald med uppdrag på minst betydande del av heltid ska avdrag på utbetalt arvode på grund av:

- sjukdom,
- olycksfall,
- arbetsskada eller
- ledighet enligt föräldraledighetslagen ingå i den pensionsgrundande inkomsten.

Förtroendevald med uppdrag på minst betydande del av heltid har rätt till pensionsavgifter om:

- Han eller hon beviljas sjuk- eller aktivitetsersättning och som en följd av detta avgår från sitt uppdrag före mandatperiodens utgång
- Han eller hon befrias från sitt uppdrag på grund av sjukdom och beviljas sjuk- eller aktivitetsersättning under efterskyddstid (270 kalenderdagar)

Rätt till pensionsavgifter kvarstår så länge den förtroendevalda beviljats sjuk- eller aktivitetsersättning.

Sjukpension

Förtroendevald med uppdrag på minst betydande del av heltid har rätt till sjukpension om:

- Han eller hon beviljas sjuk- eller aktivitetsersättning och som en följd av detta avgår från sitt uppdrag före mandatperiodens utgång
- Han eller hon befrias från sitt uppdrag på grund av sjukdom och beviljas sjuk- eller aktivitetsersättning under efterskyddstid (270 kalenderdagar)

Rätt till sjukpension kvarstår så länge den förtroendevalda beviljats sjuk- eller aktivitetsersättning.

Den förtroendevalde ska lämna in ansökan om sjukpension senast två månader innan förväntad utbetalning. Till ansökan ska beslut om sjuk- och aktivitetsersättning från Försäkringskassan bifogas.

Ansökan skickas till HR – avdelningen på sektor styrning och stöd.

Familjeskydd

Förtroendevald med uppdrag på minst betydande del av heltid omfattas av familjeskydd.

4.2 Fritidspolitiker

Pensionsbestämmelser OPF-KL

Kommunen avsätter årligen pensionsavgifter beräknade på den pensionsgrundande inkomsten enligt OPF-KL § 4, Pensionsbestämmelser för förtroendevalda som:

- väljs för första gången i samband med val 2014 eller senare, eller

- som i tidigare uppdrag inte omfattats av PBF eller andra pensionsbestämmelser för förtroendevalda

Pensionsbestämmelserna gäller inte för förtroendevald som uppnått motsvarande i 32 a § LAS angiven ålder vid tillträde, om inte Pensionsmyndigheten beslutar om annat. Pensionsmyndigheten fastställer i dessa fall pensionsrättens omfattning.

Pensionsgrundande inkomst

Som pensionsgrundande inkomst räknas utbetalda månads-, sammanträdes- och förrättningsarvoden. Pensionsavgiften tillgodoräknas endast om den för kalenderåret är högre än 3 procent av samma års inkomstbasbelopp. Pensionsavgifter under detta belopp betalas ut direkt till den förtroendevalda som ett icke pensionsgrundande arvode. Årsbelopp under 100 kr betalas dock inte ut.

I den pensionsgrundande inkomsten i uppdraget ingår inte ersättning för förlorad arbetsinkomst.

Ersättning för förlorad tjänstepensionsförmån i ordinarie sysselsättning

Pensionsersättningen motsvarar den pensionsavgift som gäller inom KAP-KL, vilken beräknas på utbetalda ersättningar för förlorad arbetsinkomst efter ansökan från den förtroendevalde.

För att ersättning ska utges krävs att den förtroendevalda kan visa att fullgörande av det kommunala förtroendeuppdraget medfört pensionsförlust.

Fritidspolitiker som aktivt bedriver egen näringsverksamhet, utan att inneha anställning, och som kan styrka att pensionsförmån har förlorats har rätt till ersättning för förlorad pensionsförmån med verifierat belopp. Pensionsersättningen utbetalas månadsvis i efterskott efter ansökan från respektive förtroendevald.

Pensionsförlust för tid som fritidspolitiker före 2003-01-01 ersätts vid 65 års ålder. Förlusten ska vara styrkt och för kommunen redovisad på ett godtagbart sätt. Begäran om ersättning ska inkomma till kommunen senast två år efter fyllda 65 år.

4.3 Ansökan

Förtroendevald ska ansöka om avgiftsbestämd ålderspension enligt de anvisningar som pensionsmyndigheten beslutat om avseende bestämmelser om omställningsstöd och pension.

Förtroendevald har möjlighet att välja bort det obligatoriska efterlevandeskyddet innan utbetalning av avgiftsbestämd ålderspension påbörjas.

4.4 Efterlevandeskydd

Efterlevandeskyddet innebär att pensionen betalas ut till:

- i första hand efterlevande make/maka, registrerad partner, sambo och
- i andra hand till efterlevande barn.

Efterlevande ska ansöka om efterlevandeskydd senast sex månader innan förväntad utbetalning. Till ansökan ska uppgift om dödsbodelägare lämnas.

Ansökan skickas till HR – avdelningen på sektor styrning och stöd.

4.5 Utbetalning av avgiftsbestämd ålderspension

Den avgiftsbestämda ålderspensionen betalas tidigast ut från och med den månad den förtroendevalde kan få allmän pension utbetald. Den avgiftsbestämda ålderspensionen betalas ut månadsvis, livsvarigt.

Den förtroendevalde ska komma in med ansökan om avgiftsbestämd ålderspension senast två månader innan förväntad utbetalning.

Om den förtroendevalde inte vill omfattas av det obligatoriska efterlevandeskyddet ska han eller hon meddela detta på ansökan om avgiftsbestämd ålderspension.

Ansökan skickas till HR – avdelningen på sektor styrning och stöd.

4.6 Information till förtroendevalda

Förtroendevalda informeras i särskild ordning om gällande pensionsförmåner. Frågor om förtroendevaldas pension besvaras av KPA Pension. Kommunen anordnar även två informationsmöten per mandatperiod.

För en generell beskrivning av bestämmelserna i PBF, se kommunens intranät Ankaret.

5. Styrande dokument

- *Bestämmelser om pension och avgångsersättningar för förtroendevalda, PBF*
- *Bestämmelser om omställningsstöd och pension för förtroendevalda, OPF-KL*

